

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «КОМСОМОЛЕЦ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

«23» август, 2019 ел

Комсомолец авыл жирлеге

№ 7/1

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Комсомолец авыл жирлеге территориясен төзекләнדרү кагыйдәләренә үзгәрешләр кергү турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ санлы Федераль закон, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2017 елның 13 апреләндәге «Жирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эче районнары территорияләрен төзекләнדרү кагыйдәләрен эзерләү өчен методик тәкъдимнәрне раслау турында» 711/пр санлы указы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Комсомолец авыл жирлеге уставы нигезендә Комсомолец авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Муниципаль берәмлекнең 2012 елның 07 ноябрәндәге 16 санлы карары белән расланган Тукай муниципаль районы Комсомолец авыл жирлеге территориясен төзекләнדרү кагыйдәләренә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) Әлеге кагыйдәләрнең 1 өлешен яңа редакциядә баян итәргә:

«2. Төп төшенчәләр

Әлеге кагыйдәләрдә түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

арборицидлар – чүп агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

территорияне төзекләнדרү – муниципаль берәмлек территориясен төзекләнדרү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарның яшәү шартларын тәэмин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенә санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны, якын-тирә территорияләрен карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек.»;

Сосновский балтырганы – чатырлылар гаиләлегенә кәргән эре үлән үсемлеге. Үсемлек тән тиресен пешереп, озак төзәлми торган яралар ясыи;

ташландык транспорт чарасы – миләкче тарафыннан алты айга һәм аннан да күбрәк сәрокка калдырылган, башка затларның аңа керү мөмкинлеге (ишекләр, кузовның пыяла, башка элементлары булмау, ишекләре ачык булу, ишекләренә бикләү мөмкинлеге булмау аркасында һ.б.) чикләнгән, шулай ук аны билгеләнеше буенча куллану мөмкин булмаган (көпчәкләре тишек булу, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләре булмау һ.б.) һәм транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) яки озак вакыт (алты ай һәм аннан күбрәк) транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковка, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан тыш) торган һәм машиналар, жәүлеләр йөрешенә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә киртә булып торган һәм (яки) авыл жирлеге (шәһәр округы) территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен бозып урнаштырылган транспорт чарасы. Ташландык транспорт чарасы, машиналар, жәүлеләр йөрешенә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә комачауламау, шулай ук потенциал терроризм куркынычын бетерү максатында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы – муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм жәлеп итүчән мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларының минималь ярашуу;

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территорияне төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

территорияне төзекләндерү объектлары – төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган муниципаль берәмлек территорияләре: мәйданчыклар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру районнары, административ округлар һәм шәһәр округлары районнары территорияләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламенты (саклау зоналары) яки визуаль-пространство аша кабул итү принцибы (төзелеш белән мәйдан, якин-тирә территория һәм төзелеш белән урам) буенча бүленә торган территорияләр, муниципаль берәмлекнең башка территорияләре;

территорияләрне төзекләндерүне нормалаштыру объектлары – территорияне төзекләндерү буенча нормаларда һәм кагыйдәләрдә түбәндәгеләр билгеләнә торган муниципаль берәмлек территорияләре: төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы, аларны әлеге территориядә урнаштыру нормалары һәм кагыйдәләре. Түбәндәгеләр мондый территорияләргә керергә мөмкин: төрле функциональ билгеләнештәге мәйданчыклар, жәүлеләр коммуникацияләре, юллар, жәмәгать киңлекләре, жәмәгать, торақ төзелеше

урыннары һәм зоналары, производство төзелешенен санитар-сак зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл челтәре, инженерлык коммуникацияләренен техник (саклау-эксплуатация) зоналары;

территорияләрне жыештыру – житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыю, махсус билгеләнгән урыннарда чыгару белән бәйләшкән төрә, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

яшелләндерү – үсемлекләр компонентларыннан актив файдаланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәмин итүче территорияне төзекләндерү һәм ландшафтлы оештыру, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элекрәк барлыкка килгән яки башта булган табигый тирәлекне саклау элементы;

туплаучы бункер – күләме 2,0 куб метрдан артык, эре габаритлы калдыклар жыю өчен стандарт савыт;

каты коммуналь калдыклар – физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килгән калдыклар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатында торак биналарда файдалану процессында үз куллану үзенчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшкәнлеген процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак биналарда барлыкка килүче калдыкларның составына охшаш калдыклар керә;

сыек көнкүреш калдыклары – халыкның тормыш эшкәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килүче калдыклар (азык эзерләү, торак биналарны жыештыру, үзәкләштерелмәгән канализациянең фекаль калдыклары һ.б.);

каты коммуналь калдыкларны чыгару – каты коммуналь калдыкларны жыелган урыннарыннан каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

сыек көнкүреш калдыкларын чыгару – үзәкләштерелмәгән канализация объектларыннан лицензияләнгән чистарту объектына (чистарту корылмаларына) сыек көнкүреш калдыкларын махсус транспорт белән төяү һәм китерү;

гербицидлар – үсемлекләренә юк итү өчен кулланыла торган химик матдәләр;

каты коммуналь калдыкларны, сыек көнкүреш калдыкларын чыгару графигы – каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын чыгаруга килешүнең урыны (адресы), калдыкларның күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән состав өлеше;

йорт биләмәсе – аның янәшәсендәге жир кишәрлегенә белән шәхси торак йорт;

яшел утыртмалар – аерым территориядә урнашкан агач, куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

жир эшләр – шәһәр территориясенен камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яки юллар һәм тротуарларның камилләштерелгән өслекләрен урнаштырып (жәеп) грунтны алу, урнаштыру белән бәйләшкән эшләр;

зур габаритлы калдыклар – күләме аларны контейнерларга урнаштырырга мөмкинлек бирми торган каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонттаудан калдыклар һ. б.);

контейнер – эре габаритлы калдыклардан тыш, каты коммуналь калдыкларны туплау өчен билгелэнгән чүп-чар жыю савыты;

кече архитектура формалары – жирлек дизайны объектлары (чүп савытлары, эскэмияләр, декоратив коймалар, яктырткычлар, декоратив диварлар, фонтаннар, беседкалар, чәчәкләр өчен вазалар, монументаль-декоратив композицияләр, декоратив скульптуралар, балалар, спорт майданчыклары, ял майданчыклары жиһазлары һ.б.);

вак ишегалды корылмалары – жир кишәрлегендә төзелә торган вакытлы корылмалар (базлар, күгәрчен кетәкләре, сарайлар һ. б.);

күпфатирлы торак йорт – торак йорт янындагы жир кишәрлегенә яки мондый йортта гомуми файдаланудагы биналарга мөстәкыйль чыгу урыны булган, ике һәм аннан күбрәк фатир жыелмасы. Күпфатирлы йортта торак законнары нигезендә биналар милекчеләренә гомуми мөлкәте элементлары бар;

чүп-чар өеме – контейнер майданчыгында яки теләсә кайсы башка территориядә үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларының 1 куб. метрдан артмаган күләмдә жыелуы;

рөхсәтсез чүп-чар ташлау урыны – каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларын, житештерү калдыкларын, юридик һәм физик затлар эшчәнлеге процессында барлыкка килгән башка чүп-чарны үз белдеге белән (рөхсәтсез) 50 кв. метрдан артык майданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдә ташлау (урнаштыру) яки жыю;

житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба – калдыклар) – житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү процессында яки куллану процессында барлыкка килгән, 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ санлы «Житештерү һәм куллану калдыклары турында» Федераль закон нигезендә бетерелергә тиешле матдәләр яки предметлар;

авыл хужалыгы калдыклары – авыл хужалыгы культураларын үстергәндә һәм авыл хужалыгы терлекләрен тотканда шәхси хужалык алып бару процессында барлыкка килә торган калдыклар (тирес, салам, чабылган үлән, чүп үләннәре, сабак һ.б.);

территорияләрне яшелләндерү – табигый үсемлекләр, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары һәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәклекләр урнаштырылган жәмәгать урыннары, торак, ижтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү өчен билгеләнешендәге аз төзелгән территория.

чүп-чар өеме чыганагы – үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә 50 кв. метрдан артык майданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдә каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыклары жыелмасы;

төзелеш объекты паспорты – объект исеме, төзүченә (заказчының), эшләргә башкаручының (подрядчы, генподрядчы) исеме, объект буенча эшләр башкаручының фамилиясе, вазыйфасы һәм телефон номерлары, эшләргә башлау һәм тәмамлау сроклары, объект схемасы күрсәтелгән мәгълүмат тактасы;

жир асты инженерлык коммуникацияләре – төрле билгеләнештәге торбаүткәргечләр һәм кабельләр (суүткәргеч, канализация, жылылык, элемент һ. б.);

су басу – елгаларда, сусаклагычларда су арту белән бәйлә рәвештә грунт сулары күтәрелү, атмосфера явым-төшемнәре төшү, кар эрү, юлларга, тротуарларга

асфальт-бетонны сыйфатсыз жәю, инженерлык системаларыннан һәм коммуникациялареннен су китү яки агу, су кабул итү жайланмалары һәм өслек суүткәргеч корылмалары төзек булмау яисә хезмәт күрсәтү кагыйдәләрен бозу нәтижәсендә, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территория өлешен жәяүлеләр, автотранспорт, шәһәр пассажир транспорты хәрәкәтенә тоткарлык тудыручы су басу.

Мәйданы 2 кв. метрдан артык булган, 3 сантиметрдан артык тирәнлектә су белән тулган территория су басылган дип санала;

каты көнкүреш калдыклары полигоннары – халыкның санитар-эпидемиологик куркынычсызлыгын гарантияли торган каты көнкүреш калдыкларын изоляцияләү һәм зарарсызландыру өчен билгеләнгән махсус корылмалар;

муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданның яшәү шартларын тәмин итүгә һәм унайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенә санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны, якын-тирә территорияләрен карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек;

йорт яны территориясе – яшелләндерү элементлары, жәяүлеләрнең керү юллары, йортка керү юллары, әлеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял өчен, контейнерлар өчен, этләренә урамда йөртү өчен) һәм йортны эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектларны үз эченә алган күпфатирлы торак бина янындагы жир кишәрлеге;

янәшә территория – бина, корылма, койма, төзелеш мәйданчыгының, сәүдә, реклама объектларының һәм юридик яки физик затларның милегендә, биләвендә, файдалануында булган башка объектларның чикләренә турыдан-туры тоташып китүче территория;

каты көнкүреш калдыклары жыю – эшчеләр тарафыннан чүп-чар камераларын комплекслы жыештыру, контейнерларны тутыру һәм контейнер мәйданчыкларын чистарту белән бәйлә чаралар комплексы;

кар ташлау урыны – кар өю өчен махсус урын;

территорияләренә карап тоту – биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадларын, кече архитектура формаларын, койма һәм киртәләрен, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйлә чаралар комплексы;

гомуми файдаланудагы юлларны карап тоту – юлның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация торышы тәмин ителгән эшләр комплексы;

калдыкларны сортларга аеру – житештерү һәм куллану калдыкларын сыйфат ягыннан аерыла торган билгеле бер критерийлар нигезендә бүлү һәм (яки) катнаштыру;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус урыннар – закон нигезендә

оештырылган автомобиль кую урыннары, гаражлар, ремонт остаханэләре һәм техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән башка биналар; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрдәге 1090 нчы карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигын өзү – каты көнкүреш калдыкларын чыгаруның маршрут, сәгать буенча графигын 2 сәгатьтән артыкка бозу;

төзелеш калдыклары – төзелеш, капитал ремонт, ремонт, объектларны (торак биналар, биналар, корылмалар) төзекләндерү, реконструкцияләү процессында барлыкка килә торган калдыклар (такталар, кирпич, бетон, буяу, пыяла һ. б.);

беркетелгән территорияләрне жыештыру – ачык грунт территорияләрен һәм территорияләрне каткан пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан, газоннарны чүптән даими чистартуға, шулай ук моның өчен махсус билгеләнгән урынга житештерү һәм куллану калдыкларын, яфракларны, башка чүп-чарны, карны, бозны жыю һәм чыгару белән бәйлә чаралар комплексы, халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә юнәлтелгән башка чаралар;

территорияне төзекләндерү элементлары – төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, үсемлек компонентлары, жиһазлар һәм бизәлешләрнең төрле төрләре, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм мәгълүмат.»;

2) 7.3 пунктына түбәндәге эчтәлектәге абзацны өстәргә:

«- чүп үләнән вакыт-вакыт чаптырырга, чүп үләнән һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарның гомере һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручы үсемлекне – Сосновский балтырганын юк итәргә.

Сосновский балтырганын һәм гражданнарның тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручы башка үсемлекләренә бетерү чаралары чәчәк бөреләре барлыкка килгәнчә һәм чәчәк ата башлаганчы үткәрелергә тиеш.

Сосновский балтырганын бетерү буенча чаралар түбәндәге ысуллар белән үткәрелә: химик – үсү учакларына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү, механик – коры үсемлекләренә чабу, жыю, тамыр системасын казып алу, агртехник – туфрак эшкәртү, күпьяеллык үләннәр чөчү.»;

3) 9.11 пункттын яңа редакциядә баян итәргә:

«9.11. Яшел утыртмаларны саклау, гамәлдәге кагыйдәләр нигезендә дәрәс һәм үз вакытында карау, шулай ук чүп үләнә һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручы үсемлекләрен, шул исәптән Сосновский балтырганын юк итү өчен аларныкы булган территорияләрдә предприятиеләр, оешмалар, гражданнар жаваплы.».

2. Әлеге карарны авыл жирлегенә мәгълүмати стендларында урнаштырып, халыкка игълан итәргә.

3. Әлеге карарны Тукай муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга.

4. Әлеге карар үтөлешен контрольдә тотуны законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет Рәисе

О.В. Сурова